

Afstaða stjórnarandstöðunnar til endurbóta á skattlagningu fyrirtækja.

Lög no. 70/1962

Með lögum nr. 70 frá 1962 voru gerðar þessar helztu endurbætur á skattlagningu fyrirtækja:

1. Skattstigi félaga til tekjuskatts lækkaði úr 25% í 20%.
2. Skattfrjáls framlög í varasjóð hlutafélaga hækkuðu úr 20% í 25%. Sameignarfélög fengu nú 25% varasjóðshlunnindi, en höfðu engin áður. Hins vegar lækkuðu skattfrjáls framlög samvinnufélaga og útgerðarfélaga úr 33 1/3% í 25%, en jafnframt voru útgerðarfélög leyst undan skyldu um framlag í nýbyggingarsjóði sína.
3. Heimiluð var útgáfa jöfunarhlutabréfa til leiðréttingar við rétt verðmæti hlutafjár, án þess að skattskyld sé hjá hluthöfum.
4. Arðsfrádráttur hlutafélaga hækkaði úr 8% í 10% af hlutafjáreign.
5. Heimilað var að flytja tap á rekstri félaga og einstaklinga á milli 5 áramóta í stað 2ja áður.
6. Frádráttur frá skattskyldum tekjum var leyfður á

aðstöðugjaldi og eignarútsvari.

Hér á eftir eru sýnishorn af afstöðu stjórnarandstöðunnar til þessara lagabreytinga.

Björn Jónsson sagði 12. febrúar 1962 við 1. umræðu í efri deild um frv. til 1. um tekjuskatt og eignaskatt:

....."Það verður ekki með nokkru móti gizkað á það, a.m.k. ekki í fljótu bragði og að lítið athuguðu máli, hversu miklar raunverulegar skattalækkanir á gróðafélögunum leiðir af þessu frv. Beina lækkunin er 20%, en hvað mikið fyrningarreglurnar nýju og nýtt endurnýjunarmat, sem hæstv. fjmrh. er gefið alræðisvald til að ákveða, gefa fyrirtækjunum mikla möguleika til þess að halda utan um gróða sinn umfram það, sem þau nú hafa, er óhugsandi að geta sér til um með nokkurri hákvæmni og að ófengnum upplýsingum, sem ef til vill liggja ekki alveg á lausu. En það er þó minn grunur og sjálfsagt ýmissa fleiri, að hinar nýju reglur gefi gífurlega möguleika fyrir félögin til þess að forða sér, eða a.m.k. fjöldanum öllum og það félögum, sem skila góðum arði, undan allri skattheimtu, og að ríkissjóðurinn mettist illa af þeirri trú hæstv. fjmrh., að enginn samdráttur verði á skattheimtunni, þrátt fyrir það í fyrsta lagi, að bein lækkun er 20%, í öðru lagi, að skattfrjálsar arðgreiðslur eru hækkaðar um 25% sem lágmark og jafnvel margfaldaðar með útgáfu fríhlutabréfa eða jöfnunarhlutabréfa. Það er eiginlega ekki hægt að gera sér grein fyrir hinu almenna í því efni, en það er augljóst, að í ýmsum tilfellum er hlutur skattfrjálsu arðgreiðslunnar margfaldaður.

Í þriðja lagi er svo hækkun á frádráttarhæfu varasjóðs-
tillagi hlutafélaga og í fjórða lagi nýjar fyrningarreglur,
sem geta í mörgum tilfellum margfaldað skattfrjálsan fyrningar-
frádrátt!.....

Alfreð Gíslason sagði 13. febrúar 1962 við 1. umræðu í efri deild um frv. til 1. um tekjuskatt og eignaskatt:

...."Með þessu frv. er fyrirhugað að létta sköttum á góðafélögum. Skattgjald þeirra skal fyrst og fremst lækka úr 25% í 20% af skattskyldum tekjum. Skattgjaldstekjur gróðafélaga eru lækkaðar með því að auka við og hækka ýmsa frádráttarliði. Frádráttarhæfur útborgaður arður er t.d. hækkaður úr 8% í 10%. Félagsgjöld til atvinnurekendasamtaka, sem að jafnaði skipta sennilega þúsundum, ef ekki tugþúsundum kr. á ári, eru að þessu sinni gerð frádráttarhæf. Og reglur um frádráttarhæf varasjóðstillög eru gerðar langtum víðtækari en þær nokkru sinni hafa verið áður. Til viðbótar þessu er eignarskattinum nú breytt þannig, að skatturinn er stórlækkaður á öllum stóreignum, en um leið hækkaður á lægri eignum yfir 100 þús. kr. Ýmis fleiri nýmæli eru í þessu frv., sem beinlínis miða í þá átt að lækka sem mest skatta á félögum og fyrirtækjum, t.d. að flytja megi tap á milli fimm ára í stað teggja, auk fjölda annarra atriða, sem ég geri ekki að umtalsefni nú"....

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2246.

Karl Kristjánsson sagði 6. marz 1962 við 2. umræðu í efri deild um frv. til 1. um tekjuskatt og eignaskatt:

...."Ég fyrir mitt leyti tel enga ástæðu til að lækka skattprósentuna úr 25% ofan í 20%."

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2277.

Björn Jónsson sagði 6. marz 1962 við 2. umræðu í efri deild um frv. til 1. um tekjuskatt og eignaskatt:

...."Það getur engum dulizt, að megintilgangur þessa frv. er sá að stórauka gróðamöguleika auðfélaganna og eigenda

þeirra, og öll ákvæði frv., sem nokkru verulegu máli skipta, jafnvel þau, sem nokkur rök mæla með og ég hef þegar nefnt, hníga í þessa átt. En þau ákvæði, sem hins vegar eru mikilvirkust að þessu leyti, eru í fyrsta lagi þær nýju fyrningarreglur, sem fjallað er um í 15. gr. frv., í öðru lagi bein lækkun skatts af hreinum tekjum, í þriðja lagi hækkun varasjóðstillags og í fjórða lagi hækkun á skattfrjálsum arðgreiðslum. Nýju fyrningarreglurnar eru alveg vafalaust langsamlega mikilvægastar þessara ákvæða og líklegar til þess að verða drýgstar auðfélögunum til hagsbóta, og fer því raunar víðs fjarri, að auðvelt sé að sjá fyrir um allar afleiðingar þessara nýju reglna"....

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2285-2286.

Sigurvin Einarsson sagði 8. marz 1962 við 2. umræðu í efri deild um frv. til l. um tekjuskatt og eignarskatt:

...."Ég hef bent hér á meginatriði þessa frv., þau stórkostlegu skattfríðindi, í fyrsta lagi með margföldun skattfrjálstra afskrifta, í öðru lagi með enn meiri margföldun á skattfrjálsum arðsúthlutunum, í þriðja lagi með hækkun á skattfrjálsum framlagi í varasjóð og í fjórða lagi með lækkun á skattinum sjálfum úr 25% í 20%".....

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2303-2304.

Eysteinn Jónsson sagði 16. marz 1962 við 1. umræðu í neðri deild um frv. til l. um tekjuskatt og eignarskatt:

...."Það má segja, að ein veigamesta breytingin sé sú að lækka skattinn á hreinum tekjum félaga úr 25%, sem hann er núna, í 20% og þó raunar nokkru meira, því að jafnframt er gert ráð fyrir, að varasjóðsfrádráttur megi framvegis hjá almennum hlutafélögum vera 25% í staðinn fyrir 20% áður.

Oftast mun það hafa verið svo vegna varasjóðsfrádráttarins, að almenn hlutafélög hafa í reyndinni greitt 20%, þ.e.a.s. þau hafa notfært sér heimildina til varasjóðsfrádráttarins, sem þýðir, að þau hafa borgað í reyndinni 20%, en mér skilst, að framvegis muni þá flest félög borga 16%. Ég vil ekki mæla með þessari lækkun á skatt á hreinum tekjum félaganna"....

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2322.

Lúðvík Jósefsson sagði 16. marz 1962 við 1. umræðu í neðri deild um frv. til l. um tekjuskatt og eignarskatt:

...."Það, sem ég tel því vera höfuðatriðið eða vil segja sem aðalatriði við 1. umr. um þetta frv., er þetta: Ég er andvígur því meginatriði í frv. að lækka skatta á almennum félögum. Ég tel, að þannig hafi verið haldið á framkvæmd skattamála gagnvart þeim hingað til, að þau hafi borgað miklu minna en þeim bar að borga í skatta til ríkisins, velflest, borið saman við aðra landsmenn eða aðra aðila í landinu.

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2335-2336.

Skúli Guðmundsson sagði 13. apríl 1962 við 2. umræðu í neðri deild um frv. til l. um tekjuskatt og eignarskatt:

...."Í nál. hv. l. minni hl. fjhn. Ed. á þskj. 341 er gerður nokkur samanburður á skattgreiðslum hjá félögum hér og í nágrannalöndunum. Þar er skýrt frá því, hvaða skattur er reiknaður af tekjum félaga í Noregi, Danmörku, Svíþjóð og Bretlandi, og vil ég vísa til þess, sem þar segir um þetta. Þar kemur fram, að tekjuskattur félaga til ríkisins er hærri í þessum löndum en hann er nú hér á landi. Ég sé ekki ástæðu til, að skatturinn sé enn lækkaður á félögunum hér. Samanburðurinn við næstu lönd sýnir, að félögin búa hér við lægri skattaprósentu á tekjum en hjá nágrönnum okkar.

Og ég tel einnig rétt að líta á það, hvernig búið er að einstaklingum hvað þetta snertir"....

Alþingistíðindi 1961 B, bls. 2340.

Breytingartillögur, sem fram komu við frv. til 1. um tekjuskatt og eignarskatt varðandi skattlagningu fyrirtækja, voru þessar:

Frá 1. minni hl. fjárhagsnefndar efri deildar
(Karl Kristjánsson).

1. Skattfrjáls framlög í varasjóð samvinnufélaga og útgerðarféлага verði 33 1/3% í stað 25%.
2. Skattstigi félaga til tekjuskatts verði 25% í stað 20%.

Frá 2. minni hl. fjárhagsnefndar efri deildar
(Björn Jónsson).

1. Rökstudd dagskrá:

Þar eð framkomið frv. til laga um tekjuskatt og eignarskatt stefnir að því að auka mjög skattfrjálsan gróða fyrirtækja að nauðsynjalausu og mundi, ef samþykkt yrði, valda enn þyngdri óbeinni skattheimtu af almenningi og verðhækkunum en aðkallandi er hins vegar, að skattalögin í heild verði endurskoðuð með því markmiði, að óbeinni skattheimtu verði stillt í hóf, geta eignamanna og fyrirtækja til skattgreiðslna metin að nýju, skattsvik hindruð og hagkvæmni í framkvæmd skattlaganna aukin og í því trausti, að ríkisstjórnin tryggi slíka endurskoðun á vegum nefndar skipaðrar fulltrúum allra þingflokka, vísar deildin frv. þessu frá og tekur fyrir næsta mál á dagskrá.

Ennfremur bar Björn Jónsson fram í efri deild þessar breytingartillögur varðandi frádrátt félagsgjalda til atvinnurekendafélaga, fyrningarreglur, frádrátt vegna útborgunar arðs, frádrátt vegna varasjóðs og skattstiga félaga. Allar þessar tillögur miðuðu að því að rýra stöðu fyrirtækja nema ein tillaga varðandi samvinnufélög og útgerðarfélag, sem var samskonar og tillaga Karls Kristjánssonar.

Skúli Guðmundsson bar fram í neðri deild breytingartillögur hliðstæðar tillögum Karls Kristjánssonar.

Lúðvík Jósefsson bar fram í neðri deild breytingartillögur hliðstæðar tillögum Björns Jónssonar.